

Số: 31/TB-TTĐVNN

Sơn Tây, ngày 20 tháng 3 năm 2024

THÔNG BÁO

Tình hình Lúa cỏ hại lúa và biện pháp phòng trừ

Hiện nay lúa Xuân năm 2024 trà sớm giai đoạn đẻ nhánh rộ - cuối đẻ nhánh, trà trung đang đẻ nhánh. Qua kiểm tra đồng ruộng, một số diện tích lúa đã xuất hiện lúa cỏ, chủ yếu trên các diện tích lúa gieo sạ và các diện tích lúa đã nhiễm lúa cỏ vụ trước. Tỷ lệ lúa cỏ 1-2% cây, cao 5-7% cây, điển hình ở các xã, phường như: Kim Sơn, Xuân Sơn, Sơn Đông, Trung Sơn Trầm,...

Lúa cỏ (còn được gọi là lúa ma, lúa trời) là một loại dịch hại đặc biệt nghiêm trọng nhưng ít được quan tâm, có thể làm giảm năng suất lúa 10-20%, thậm chí không cho thu hoạch. Lúa cỏ có khả năng sinh trưởng rất mạnh, thời gian sinh trưởng ngắn hơn lúa trồng, nên sau khi gieo cấy khoảng 30-40 ngày thì ruộng lúa bị nhiễm lúa cỏ xuất hiện nhiều tầng. Hạt lúa có râu và dễ rụng, tỉ lệ rụng hạt trung bình là 50%, nhiều dòng lên đến 90% dẫn đến năng suất lúa giảm (sau khi trổ 15 ngày, khi hạt lúa vào chắc và bắt đầu rụng hạt, mức độ rụng hạt càng tăng lên khi đến giai đoạn chín). Hạt lúa rụng là nguồn lây nhiễm, phát tán ở vụ sau, năm sau, nguy cơ ảnh hưởng lớn đến sản xuất lúa trên địa bàn.

Để chủ động phòng trừ Lúa cỏ, bảo vệ năng suất lúa vụ Xuân, tiêu diệt triệt để nguồn lây lan sang vụ Mùa và những năm tiếp theo. Trung tâm Dịch vụ nông nghiệp thị xã đề nghị UBND các xã, phường có sản xuất nông nghiệp quan tâm chỉ đạo một số nội dung sau:

1. Tăng cường chỉ đạo, cử cán bộ phối hợp với Trung tâm Dịch vụ nông nghiệp thị xã bám sát đồng ruộng từ nay đến cuối vụ, kiểm tra diện tích lúa nhiễm lúa cỏ (chú ý: các chân ruộng đã nhiễm Lúa cỏ ở vụ mùa trước), kịp thời phát hiện, khoanh vùng để hướng dẫn nông dân phòng trừ.

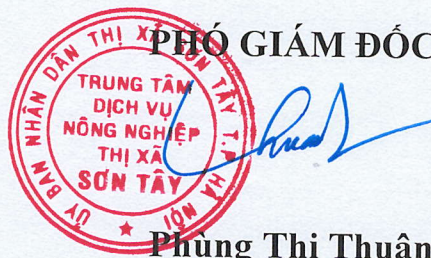
2. Thông báo, tuyên truyền trên hệ thống loa truyền thanh xã, thôn để nông dân biết về tác hại của lúa cỏ, nhận dạng lúa cỏ để thực hiện ngay các biện pháp kỹ thuật khử lẫn, tiêu diệt lúa cỏ triệt để theo từng giai đoạn sinh trưởng của lúa.

(có hướng dẫn biện pháp phòng trừ Lúa cỏ gửi kèm)

Đề nghị UBND xã, phường có sản xuất nông nghiệp quan tâm chỉ đạo, hướng dẫn nông dân thực hiện các biện pháp phòng trừ lúa cỏ kịp thời, không để lúa cỏ xâm nhập gây hại làm ảnh hưởng đến năng suất lúa vụ Xuân và những mùa vụ tiếp theo.

Nơi nhận:

- Chi cục TTBVT Hà Nội; (để b/c)
- UBND thị xã;
- UBND các xã, phường có SXNN; (để tuyên truyền)
- BGĐ Trung tâm;
- Lưu: VT, KTDV, Sứ 02b.

Phùng Thị Thuận

HƯỚNG DẪN
Biện pháp phòng trừ Lúa cỏ hại lúa vụ Xuân năm 2024

Lúa cỏ (còn được gọi là lúa ma, lúa trời) là một loại dịch hại đặc biệt nghiêm trọng trong các vùng trồng lúa với nhiều chủng loại như: Lúa cỏ hạt đen, hạt đỏ, râu dài, mỏ đen, mỏ tím,... Lúa cỏ có thể làm giảm 10-20% năng suất lúa, thậm chí không cho thu hoạch nhưng ít được nông dân quan tâm. Lúa cỏ đã xuất hiện tại địa bàn thị xã Sơn Tây (các xã Sơn Đông, Kim Sơn, Xuân Sơn) trên các diện tích lúa gieo sạ từ vụ Mùa năm 2021 đến nay, làm ảnh hưởng đến năng suất lúa, giảm chất lượng gạo, thậm chí đã có diện tích lúa nhiễm lúa cỏ nặng không cho thu hoạch, phải tiêu hủy ngay từ khi lúa trổ để tránh hạt lúa cỏ rụng lây lan cho vụ sau.

1. Đặc điểm sinh lý của lúa cỏ

- Thời gian sinh trưởng (TGST): Lúa cỏ có thời gian sinh trưởng ngắn hơn lúa cây, dao động lớn từ 90-115 ngày.

- Chiều cao cây: Lúa cỏ có khả năng sinh trưởng sinh dưỡng mạnh. Trong ruộng nhiễm lúa cỏ thì chỉ sau 40 ngày là đã xuất hiện lúa nhiều tầng. Đa số các dòng lúa cỏ có chiều cao cây lớn hơn lúa trồng do vậy ruộng nhiễm lúa cỏ quan sát thấy nhiều tầng, tầng trên cùng thường là lúa cỏ (Chiều cao cây trung bình của lúa cỏ là 120-150cm, của lúa trồng 90-95cm. Tuy nhiên có một số dòng lúa cỏ chiều cao bằng lúa trồng).

- Chiều dài và chiều rộng lá lúa: Lá lúa cỏ dài, hẹp về bề ngang hơn lúa trồng, chiều dài lá lúa cỏ có thể đến 60cm, lúa trồng chỉ 20-30cm phụ thuộc vào từng giống.

- Màu sắc lá lúa: Khi còn nhỏ màu sắc lá lúa cỏ và lúa trồng tương tự như nhau, nhưng từ sau 40 ngày lá lúa cỏ vàng dần. Quan sát trên ruộng lúa thấy rất rõ hiện tượng này. Những cây lúa cỏ thân mảnh, lá dài và màu vàng hơn lúa trồng đều là lúa cỏ.

- Hình dạng và màu sắc hạt lúa: Hình dạng hạt lúa cỏ có nhiều dạng như rất dài ngang rất hẹp, tròn hoặc có bề dài và rộng hơn rất nhiều so với lúa trồng, màu sắc hạt lúa cũng có nhiều kiểu như đen, vàng sẫm, nâu đen hoặc tím, đôi khi trên cùng một bông lúa có nhiều hạt có những màu sắc khác nhau. Hạt lúa thường có râu và chiều dài từ 1-7cm, tỷ lệ hạt lép cao.

- Đặc điểm rụng hạt: Lúa cỏ rất dễ rụng hạt. Sau trổ 15 ngày, khi hạt lúa vào chắc là bắt đầu rụng hạt, mức rụng hạt càng tăng khi đến giai đoạn chín. Tỷ lệ rụng hạt trung bình là 50%, nhiều dòng lên đến 90%. Những hạt lúa chắc ở đầu bông đều rụng hết, chỉ để lại một ít hạt lửng lép cuối bông.

- Khả năng tồn tại trong môi trường: Lúa cỏ có sức sống rất mãnh liệt, khả năng tồn tại rất tốt trong môi trường như hạt cỏ. Ruộng ngập nước 2-3 tháng nhưng khi rút nước và gặp điều kiện thuận lợi thì lúa cỏ lại nảy mầm và phát triển bình thường. Trong điều kiện chôn sâu dưới đất có ngập nước thì sau 01 tháng lúa cỏ vẫn có tỷ lệ nảy mầm trên 90%. Hạt lúa cỏ dễ dàng phát tán nhanh và nhờ gió hoặc nước do đặc điểm có râu dài.

2. Nguyên nhân phát sinh

- Nguyên nhân chính khiến lúa cỏ xuất hiện và lây lan ngày càng nhiều là do sử dụng giống lúa không đảm bảo chất lượng (giống không nhãn hiệu hoặc

có nhãn hiệu nhưng “bao thật, giống giả”) đem gieo cấy. Thói quen lấy giống của vụ trước để gieo cấy cho vụ sau cũng là một nguyên nhân.

- Trước khi gieo cấy, sạ nông dân không áp dụng các biện pháp cày đất, phơi ải đúng kỹ thuật. Vì vậy không xử lý triệt để được tàn dư thực vật của vụ trước, trong đó có hạt lúa cỏ, việc gieo cấy và sạ dày làm hạn chế việc kiểm soát lúa cỏ trên ruộng.

- Trong quá trình canh tác sản xuất, lúa cỏ tồn tại và xâm nhiễm qua các nông cụ, máy móc không vệ sinh kỹ, hạt lúa cỏ theo máy móc, nước, gió,...từ vùng nhiễm lúa cỏ sang vùng không nhiễm lúa cỏ.

3. Biện pháp phòng trừ lúa cỏ

- Biện pháp khử lẫn lúa cỏ theo từng giai đoạn của lúa:

+ Giai đoạn lúa đẻ nhánh rộ: Nhổ bỏ những cây ngoài hàng gieo cấy; cây cao hơn bản lá hẹp hơn, màu sắc lá nhạt hơn lúa thường.

+ Giai đoạn lúa làm đòng (ruộng lúa đã có sự phân tầng rõ rệt); Nhổ bỏ hoặc cắt bỏ những cây cao, thân mảnh, lá dài, hẹp và màu vàng hơn lúa thường.

+ Giai đoạn lúa trổ đượ 7-10 ngày: Dùng liềm cắt bỏ hết những bông lúa cỏ đem tiêu hủy, công việc này dễ thực hiện bởi hầu hết lúa cỏ ở tầng trên và trổ trước lúa trồng, nếu làm triệt để sẽ giảm được rất nhiều lúa cỏ ở vụ sau. Đặc biệt đối với những diện tích lúa bị nhiễm lúa cỏ >70% cần cắt sớm, tiêu hủy toàn bộ cây lúa tránh để hạt lúa cỏ rơi rụng trên ruộng.

+ Giai đoạn thu hoạch: Đối với các diện tích nhiễm lúa cỏ cần thu hoạch riêng, yêu cầu vệ sinh máy gặt khi di chuyển sang các khu vực khác; khoanh vùng (đắp bờ ngăn, chằng lưới mắt nhỏ trên ruộng) để tránh hạt lúa cỏ trôi theo dòng nước lây lan sang nơi khác,... Ngay sau khi thu hoạch cần đưa nước vào ruộng sau đó tiến hành cày lật gốc, sử dụng các chế phẩm vi sinh để nhanh phân hủy rơm rạ.

- Biện pháp khác:

+ Luân canh cây trồng: Luân canh cây trồng nước và cây trồng cạn, có thể chuyển sang trồng cây khác như ngô, lạc, đậu tương, các loại rau,...từ 2-3 vụ liên tiếp.

+ Đối với các diện tích lúa đã nhiễm lúa cỏ, không thể chuyển đổi sang trồng rau màu, thì ở các vụ tiếp theo cần cày bừa kỹ và cây theo hàng (*lưu ý không gieo sạ*), luôn giữ nước trên ruộng để dễ kiểm soát và tiêu diệt lúa cỏ.

- Tuyệt đối không lấy lúa ở các diện tích nhiễm lúa cỏ làm giống cho vụ sau. Nên sử dụng sử dụng hạt lúa nguyên chủng, xác nhận có nguồn gốc rõ ràng. (*Nếu tận dụng để giống cho vụ sau, chỉ lấy giống ở những diện tích lúa không bị nhiễm lúa cỏ, thu hoạch bằng liềm, phơi và cất riêng nhằm đảm bảo không bị lẫn giống trong quá trình thu hoạch, bảo quản*).

Trên đây là Hướng dẫn biện pháp phòng trừ Lúa cỏ hại lúa vụ Xuân 2024. Trung tâm Dịch vụ nông nghiệp thị xã Sơn Tây đề nghị các hộ nông dân có sản xuất lúa tăng cường kiểm tra, phát hiện, khử lẫn, tiêu diệt lúa cỏ triệt để không để lúa cỏ xâm nhập, tồn tại gây hại làm ảnh hưởng đến năng suất lúa vụ Xuân và các mùa vụ tiếp theo.

TRUNG TÂM DỊCH VỤ NÔNG NGHIỆP THỊ XÃ SƠN TÂY